

Захід проводиться з метою виявлення творчої та обдарованої молоді, а також залучення учених-юристів, які прагнуть долучитися до аналізу та вирішення проблемних питань удосконалення законодавства України про місцеве самоврядування

Академія праці, соціальних відносин і туризму
за підтримки Проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи і
підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»)
оголошує

III ЩОРІЧНИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС

«Краща наукова праця з проблематики муніципального права»

Академія праці, соціальних відносин і туризму спільно з Проєктом USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА») проводить **Всеукраїнський конкурс «Краща наукова праця з проблематики муніципального права»**.

Основна мета заходу – виявлення науково обґрунтованих ідей, практичних пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування в Україні, підготовлених дослідниками муніципального права.

Запрошуємо Вас долучитися до конкурсу і на основі Вашого теоретичного та практичного досвіду викласти власне бачення вирішення проблем законодавства про місцеве самоврядування з урахуванням норм Європейської хартії місцевого самоврядування.

Інформація про конкурс, тематичні напрямки досліджень та вимоги до учасників і наукових праць наведені нижче

Інформація про конкурс

Подані на всеукраїнський конкурс (*далі – конкурс*) праці повинні описувати основні проблеми, колізії та прогалини у законодавстві України про місцеве самоврядування, пропонувати шляхи їх усунення, розкривати сучасний стан та перспективи розвитку законодавства про місцеве самоврядування у контексті оцінки перспектив впровадження європейського досвіду у законодавство і практику України. Науково-практичні праці можуть бути присвячені також порівняльному аналізу та оцінці імплементації європейських норм і принципів у законодавство про місцеве самоврядування в Україні.

Напередодні конкурсу Академією праці, соціальних відносин і туризму спільно з Проєктом USAID «ГОВЕРЛА» проведено [опитування](#) керівників сільських селищних, міських голів та їх заступників з метою дізнатися позицію органів

місцевого самоврядування щодо основних проблем законодавства, що регулює діяльність органів місцевого самоврядування, а також проблем імплементації норм Європейської хартії місцевого самоврядування у законодавство України про місцеве самоврядування. Результати опитування взяті за основу для визначення основних **напрямків дослідження** оголошеного конкурсу (Додаток 1).

Кращі дослідження будуть презентовані на VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості», яка відбудеться 22 грудня 2023 року у м. Київ.

Кінцевий термін подання наукових робіт – **19 грудня 2023 року**.

Учасники

- ✓ здобувачі освітньо-наукового рівня вищої освіти з правничої спеціальності;
- ✓ кандидати юридичних наук, доктори філософії галузі права;
- ✓ представники територіальних громад.

Етапи конкурсу

- ✓ перший етап: 29 листопада – 19 грудня 2023 р. — подання авторами конкурсних робіт;
- ✓ другий етап: 20 грудня 2023 р. — рецензування робіт та їх розгляд конкурсною комісією;
- ✓ третій етап: 21 грудня 2023 р. — підбиття підсумків конкурсу, визначення переможців.

Відзначення учасників

- ✓ **всі учасники, чиї роботи відповідають вимогам конкурсу**, – отримають **сертифікат про участь** у Конкурсі «Краща наукова праця з проблематики муніципального права»;
- ✓ **всі учасники** – отримають можливість **безкоштовно взяти участь** у VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості», яка відбудеться 22 грудня 2023 року у м. Київ;
- ✓ **3 переможці** – отримають можливість **презентувати свої роботи і обговорити їх з учасниками** VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (22 грудня 2023 р.);
- ✓ **3 переможці** – отримають можливість **безкоштовно опублікувати свої роботи**, подані на конкурс, у Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції

України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (22 грудня 2023 р.);

✓ **3 переможці** – отримають можливість апробації своїх наукових досліджень у навчальному процесі закладі вищої освіти – Академії праці, соціальних відносин і туризму з отриманням відповідного офіційного підтвердження. Учасники зможуть провести лекцію/майстер-клас/семінар для студентів Академії під час занять з навчального курсу «Муніципальне право» (2023-2024 навчальному році);

✓ **3 переможці** – отримають можливість пройти 10-денне стажування в органах місцевого самоврядування в одній з трьох громад-партнерок Проекту USAID «ГОВЕРЛА»;

✓ **3 переможці** – отримають цінні призи та сертифікати переможців.

Терміни та перелік документів

Для участі у конкурсі до 19 грудня 2023 р. необхідно:

✓ зареєструватися учасником конкурсу за посиланням:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfmjGedxkvon1ZES0EvK5VLKf_CtEKKQTCmu-H7zZ9tms9A6A/viewform?usp=sharing

✓ надіслати конкурсну наукову роботу відповідно до напрямків дослідження (додаток 1), що не публікувалася раніше, та відповідає вимогам (додаток 2), - на E-mail: yaroslav-z@ukr.net з приміткою «Робота на конкурс_Шевченко І.І.»;

Контакти для комунікацій

За додатковою інформацією звертатися до:

Журавля Ярослава Володимировича за телефоном: [\(093\) 552-49-52](tel:+380935524952),

E-mail: yaroslav-z@ukr.net.

ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРСУ

I. Удосконалення нормативно-правового регулювання в сфері земельних відносин, захисту природнього навколишнього середовища, управління комунальною власністю, містобудування та благоустрою в умовах воєнного стану

1. Суперечливість між положеннями Водного та Земельного кодексів щодо розпорядження землями морських лиманів, які знаходяться у межах територіальної громади.
2. Проблемні питання реалізації стратегії запровадження земельного кадастру.
3. Зменшення доходів до місцевого бюджету через заниження нормативно-грошової оцінки землі.
4. Неналежність здійснення контролю за оплатою договорів оренди земельних ділянок податковими органами.
5. Відсутність повноважень органів місцевого самоврядування щодо здійснення заходів контролю в питаннях порушення природоохоронного законодавства в межах громади (забруднення атмосферного повітря промпідприємствами, транспортними засобами, перевищення рівня шуму тощо).
6. Проблеми взяття на облік та реєстрації меліоративних каналів.
7. Розпорядження землями, розташованими за межами населених пунктів.
8. Відсутність правового забезпечення порядку передачі у власність або в постійне користування співвласникам багатоквартирного будинку земельних ділянок.
9. Відсутність кваліфікованих кадрів під час реалізації вимог екологічного законодавства та екологічної політики в межах громади.
10. Розмежування територій сусідніх територіальних громад.
11. Необхідність удосконалення порядку поводження з відходами.
12. Відсутність генеральних планів населених пунктів? Громад? територій громад.
13. Удосконалення порядку розроблення та затвердження містобудівної документації на місцевому рівні.
14. Неузгодженість норм ЗУ «Про оренду державного та комунального майна», «Про приватизацію державного і комунального майна» та Цивільного кодексу України щодо права набуття майна у власність та управління ним.

II. Вплив запровадження правового режиму воєнного стану на діяльність органів місцевого самоврядування

1. Відсутність можливості обрати нового сільського, селищного, міського голову в умовах дії воєнного стану.
2. Указами Президента створенні військові адміністрації населених пунктів. Постановами Верховної ради України відповідним начальникам військових

адміністрації населених пунктів надаються повноваження місцевих голів, місцевих рад та виконавчих комітетів без припинення їх повноважень.

3. Необхідність кодифікації законодавчих актів, які регулюють питання визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації, надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна.
4. Недосконалість правового регулювання у частині сповіщення органів державної влади і органів місцевого самоврядування про проведення мирних зібрань, зокрема, в умовах воєнного стану.
5. Відсутність чіткого законодавчого унормування «підпорядкованості» органів місцевого самоврядування військовим адміністраціям.
6. Відсутність передбаченої законодавством відповідальності за невиконання рішень військових адміністрацій.
7. Дублювання військовою адміністрацією повноважень місцевих рад.
8. Прийняття програм за ініціативою голови обласної військової адміністрації (яка зокрема передбачає фінансову участь органів місцевого самоврядування) без попереднього узгодження з місцевими радами.

Додаткові питання, які можна розглянути в рамках цього напрямку дослідження:

1. Як впливає воєнний стан на фінансову спроможність органів місцевого самоврядування?
2. Як воєнний стан впливає на ефективність надання адміністративних, соціальних, інших муніципальних послуг населенню?
3. Як воєнний стан впливає на розвиток місцевого економічного розвитку?
4. Як воєнний стан впливає на захист прав і свобод людини і громадянина?

III. Адміністративний нагляд за діяльністю органів місцевого самоврядування. Проблеми розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади. Міжмуніципальне співробітництво громад

1. Відсутність гарантій ОМС від незаконного тиску органів державної влади та силових структур на прийняття рішень радою.
2. Проблеми законодавчого забезпечення делегованих повноважень органам місцевого самоврядування органами виконавчої влади.
3. Проблема дублювання запитів від районної та обласної державних адміністрацій.
4. Надмірна звітність ОМС в частині здійснення делегованих повноважень і її неузгодженість з принципом самостійності органів місцевого самоврядування
5. Удосконалення механізмів співпраці з сусідніми громадами, зокрема у частині обміну досвідом у сфері муніципального управління.
6. Необхідність передбачення на законодавчому рівні терміну «агломерація».

Додаткові питання, які можна розглянути в рамках цього напрямку дослідження:

1. Які механізми забезпечення ефективності адміністративного нагляду за діяльністю органів місцевого самоврядування?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

2. Які заходи необхідно вжити для забезпечення дотримання принципів самостійності та відповідальності органів місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень?
3. Які механізми забезпечення обміну досвідом у сфері муніципального управління?
4. Які критерії визначення агломерації та які механізми забезпечення її розвитку?

IV. Фінансова спроможність органів місцевого самоврядування забезпечувати виконання власних та делегованих повноважень

1. Проблеми законодавчих обмежень щодо підтримки комунальних підприємств під час дії воєнного стану.
2. Фінансування з бюджету територіальної громади безпекових заходів та забезпечення потреб військових частин в умовах воєнного стану.
3. Зміни підходів до зарахування надходжень від органів МНС та МВС зареєстрованих на території громади.
4. Обмеження бюджетного фінансування низки категорій на особливий період та період відновлення з метою економії бюджетних коштів.
5. Субвенція на погашення заборгованості з різниці в тарифах та визначення відповідних джерел її фінансування.
6. Вдосконалення порядку фінансового забезпечення при делегуванні повноважень ОМС.
7. Фінансове забезпечення надання соціальних послуг.
8. Реформування системи розподілу ПДФО та системи горизонтального вирівнювання.
9. Забезпечення реальності місцевого самоврядування у розумінні Європейської хартії місцевого самоврядування шляхом надання ОМС фінансової автономії в порядку, визначеному на законодавчому рівні.
10. Удосконалення процедур взаємодії ОМС та податкової служби в частині адміністрування надходжень місцевих податків і зборів. Непослідовність державної політики щодо розмежування податків між державним та місцевим бюджетом.
11. Недосконалість формули освітньої субвенції.
12. Необхідність встановлення на законодавчому рівні пільгу по податку на нерухомість для військовослужбовців, які приймали/приймають участь в бойових діях, та сімей загиблих воїнів, учасників ООС (АТО) та сімей загиблих учасників ООС (АТО), а також для одиноких непрацюючих інвалідів 1-2 груп.
13. Необхідність встановлення обчислення адміністративних зборів за проведення державної реєстрації юридичних та фізичних осіб, за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, за реєстрацію та декларування місця проживання в залежності від мінімальної зарплати, а не прожиткового мінімуму для працездатних осіб.
14. Відновлення податку з власників транспортних засобів.
15. Впровадження нового механізму пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту.

16. Встановлення на законодавчому рівні нових місцевих цільових зборів (наприклад, збору на утилізацію відходів, збору на озеленення територій, інвестиційного збору на розвиток промислового потенціалу, тощо).
17. Особливості бюджетного процесу в умовах воєнного стану.
18. Відсутність повноважень ОМС щодо перевірки повноти сплати місцевих податків та зборів.
19. Відсутність повноважень ОМС щодо притягнення до відповідальності неплатників місцевих податків і зборів.
20. Прозорий і справедливий розподіл дотацій місцевим бюджетам.
21. Збільшення частки зарахування до місцевих бюджетів адміністративних штрафів за порушення правил дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі.

Додаткові питання, які можна розглянути в рамках цього напрямку дослідження:

1. Які механізми забезпечення фінансової автономії органів місцевого самоврядування?
2. Які заходи необхідно вжити для підвищення ефективності адміністрування місцевих податків та зборів?
3. Які механізми забезпечення прозорого та справедливого розподілу дотацій місцевим бюджетам?
4. Які механізми забезпечення економічної ефективності використання місцевих бюджетних коштів?

V. Організація роботи ОМС, кадрова політика, служба в ОМС

1. Межі повноважень виконавчого комітету місцевої ради.
2. Наявність у секретаря ради права підписувати договори від імені громади за відсутності голови.
3. Межі повноважень секретаря ради під час виконання обов'язків голови громади.
4. Проблеми підписання управлінської документації в умовах відсутності голови та секретаря (по причини хвороби, відпусток тощо).
5. Відсутність належного правового регулювання гласності в роботі місцевої ради.
6. Форми підтримки закордонних муніципалітетів місцевої медицини, освіти, комунального господарства тощо.
7. Участь ОМС в грантових програмах.
8. Підписання меморандумів та укладення угод про побратимство та співробітництво з іноземними містами.
9. Форми стимулювання працівників за їх особисті внески в діяльність ОМС.
10. Особливості проходження служби в ОМС в умовах воєнного стану.
11. Відсутність верхнього бар'єру преміювання як причина зловживання з боку керівництва ОМС.
12. Організація ефективної роботи служб управління персоналом шляхом залучення спеціалістів з типового тестування та психологів на умовах штатного або позаштатного використання.
13. Системні дослідження різних напрямів кадрової роботи в органах влади та місцевого самоврядування.

14. Обмеження віку перебування на службі в ОМС.

Додаткові питання, які можна розглянути в рамках цього напрямку дослідження:

1. Які механізми забезпечення ефективної організації роботи органів місцевого самоврядування?
2. Які заходи необхідно вжити для підвищення ефективності діяльності та удосконалення кадрової політики органів місцевого самоврядування?
3. Які особливості організації роботи органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану?

VI. Особливості повноважень ОМС у сфері надання адміністративних та соціальних послуг. Інструменти цифровізації у діяльності ОМС

1. Відсутність доступу в ОМС до баз даних про пільговиків, субсидіантів, Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (ЄІБДВПО).
2. Проблеми надання адміністративних послуг ОМС через недосконалість ресурсу ЄДЕССБ.
3. Удосконалення повноважень ОМС у частині розгляду справ про адміністративні правопорушення. Правовий статус адміністративних комісій.
4. Служба у справах дітей як приклад органу в системі ОМС, що виконує невластиві для себе повноваження органів державної влади.
5. Необхідність запровадження інституту «мобільного ЦНАПу» через віддаленість населених пунктів від адміністративного центру громади.
6. Необхідність використання інструментів діджиталізації (цифровізації) у діяльності ОМС.
7. Проблеми реєстрації ОМС в системі «Електронний суд» через недосконалість самої платформи.

Додаткові питання, які можна розглянути в рамках цього напрямку дослідження:

1. Які правові механізми необхідні для покращення організації надання адміністративних послуг органами місцевого самоврядування?
2. Які додаткові адміністративні послуги можуть надаватися органами місцевого самоврядування жителям громади для їх зручності?
3. Які правові механізми необхідні для покращення організації надання соціальних послуг органами місцевого самоврядування?
4. Які додаткові соціальні послуги можуть надаватися органами місцевого самоврядування жителям громади для їх зручності?
5. Які цифрові інструменти та у яких сферах допоможуть ОМС ефективніше виконувати свої функції?

Вимоги до наукової роботи на конкурс

1. На Конкурс подаються самостійно підготовлені наукові роботи учасників. Наукові роботи повинні бути пошуковими за своїм характером, не мати нагород НАН України та органів державної влади, інших конкурсів.
2. Одна наукова робота може мати не більше двох авторів за наявності у них спільних з теми наукової роботи матеріалів та одного наукового керівника.
3. Наукові роботи учасників, які є тематичним продовженням робіт, поданих на інші конкурси, розглядаються за умови наявності в них не більше 25% наукового матеріалу з попередньої роботи.
4. Наукові роботи оформлюються відповідно до таких вимог:
  - текст друкується шрифтом Times New Roman, міжрядковий інтервал 1.5, кегль 14, аркуш формату А4, усі поля – 20 мм; наукова робота повинна мати титульну сторінку (на якій зазначається назва роботи та ПІБ учасника), зміст, вступ, розділи, висновки, список використаної літератури; наукова робота обов'язково має містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей, отриманих іншими особами; загальний обсяг роботи не повинен перевищувати 30 сторінок без урахування додатків та переліку літературних джерел; ілюстрації, що додаються до роботи, повинні бути скомпоновані на аркуші формату А3 або А4. Допускається використання тільки власних ілюстрацій.
5. Наукові роботи подаються в друкованому вигляді та на електронних носіях.
6. Структура роботи має складатися з таких частин:
  - опис та обґрунтування конкретної проблеми законодавства про місцеве самоврядування;
  - можливі варіанти вирішення описаних проблем;
  - чіткі законодавчі пропозиції, якими пропонується усунути описані проблеми;
  - наукове обґрунтування запропонованих законодавчих змін.
7. Наукові роботи виконуються українською мовою.
8. Окремо оформлюється заявка на участь у конкурсі за посиланням.
9. Наукові роботи, подані на Конкурс з порушенням цих вимог, до участі у Конкурсі не допускаються та за рішенням конкурсної комісії знімаються з розгляду.

[ІІІ щорічний всеукраїнський конкурс «Краща наукова праця з проблематики муніципального права» організовано грантером Проекту USAID «ГОВЕРЛА» – Академією Праці, Соціальних відносин і Туризму \(АПСВТ\) та став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку \(USAID\) та ширій підтримці американського народу через Проект USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього конкурсу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.](#)